

Documente vechi

pentru istoria națiunilor Transilvania.

MATHIAE I.,

Mandatum ad Trannos et Vajvodam Blasium Magyar, ut Saxones Sedium Sellyk et Medgyes contra damna Valachorum manteneant *)

Anno 1474.

Mathias Dei Gratia Rex Hung. Bohaem. etc. fidelibus Nris Universis et singulis nobilibus et alterius cujuscumque status et conditionis hominibus in partibus nostris Transilvaniae ubilibet constitutis et existentibus praesentes Visuris salutem et gratiam! Expositum est Nostrae Matti in personis fidelium Nrorum Universorum Saxonum Nrum in duobus Sediis Saxonialibus Nris Sellyk et Medgyes commorantium gravi cum querela, quod nonnulli forent ex Vobis Valachos habentes, quorum Valachi cum ovium suarum gregibus in eorundem exponentium Territoriis sub colore depascendi oves hinc inde divagando per plura malorum genera videlicet: Furta, spolia, rapinas et certas depraedationes et damna ac incendia committere asveti essent, et dum ipsi Valachi per eosdem Exponentes, v. eorum homines de Territoriis ipsorum cum suis ovium gregibus exire cogentur, vel a damnis inferendis inhiherentur, aut juxta consuetudinem Patriae pro damnis illatis ab eisdem vagia exigentur condigna, tunc ipsi Valachi ne dum a damnis infe-

rendis, ac rapinis committendis cessarent, imo adhuc homines eorundem Exponentium morte, Domos ac Villas et habitacula ipsorum combustione minarentur, per hoc pfatis Exponentibus nonnulla damna, et nocumenta intulissent, et nec desisterent committere etiam ad praesens. Vos vo. tales vestros Valachos a praemissis, committendis cohibere, et compescere minime curaretis, in maximum praedudicium eorum Exponentium atque damnum manifestum. Quare in personis ipsorum Exponentium supplicatum est, Mattem Nram super praemissis eisdem oportune providere, et cum nos ejusmodi indebitas Vexationes, damnaeque et nocumentorum genera, at dicitur, eisdem Exponentibus illata, quae quocumque indebita committi, commissasque et illatas impune n. velimus pertransire. Idcirco cuilibet Vestrarum Fidelitatum harum serie firmissime committimus et mandamus, taliter per omnia habere volentes, quatenus receptis psentibus, habita super praemissis ab omnibus, quibus oportunitate fuerit diligenti inquisitione ex parte talium nostrorum Valachorum juxta condignas comprobationes pfatorum Exponentium, ac evidentia documenta super praemissis omnibus plenariam satisfactionem impendere, et eosdem de praemissis malis inferendis coercere debeatis, ut ipsi Exponentes ab eorum vexationibus pacifice valeant permanere, alioquin commissimus, et serie psentium strictius committimus Fidei Nro Magnifico Blasio Magyar Vajvodae Nro Trannico, suasque vices gerentibus, ut ipsi experta super praemissis inquisitione diligenti Vestrum quemlibet ad praemissa nostra mandata exequenda cum Universis Damnis, et gravaminibus in talibus fieri solitis arctare et compellere teneanter Nrae Matti in persona et Autoritate psentibus eisdem hac in parte attributa et justitia mediante, secus igitur ne praesumatis. Praesent. plect. exhib. restit. Datum Budae feria IV

*) Documentele din Nr. tr. si documentele aici reproduse, cumu si mai multe acestoru asemenea arata intre altele, ca in Sec. 15 casuse urgia forte mare pe romanii transilvani, mai virtuosu dupace Mateiu Regele se indusmanise pe morte cu Moldovenii. Nici unu reu fara pricina. —

prox. post fest. B. Annae A. D. 1474 Regni Nri
17. Coron. an. 11.

Copia in Bibliotheca Zécheniana Regnicolari,
in collectione sub titulo „Chartae Tranniae“ in
folio No 107.

STATUTORIO RELATORIAE

Conventus B. M. V. de Kolosmonostra pro parte
Civitatis Bistriciensis super statutione in
oppido Radna simul cum Magna-Valle et om-
nibus ejus appertinentiis Radna-Völgye vo-
catis eidem Civitati incorporatis ad Manda-
tum Mathiae I. A. 1475. emanatum, eodem
Anno extradatae.

Conventus Monasterii B. M. V. de Kolosmo-
nostra omnibus Christi Fidelibus tam praesentibus,
quam futuris psentium notitiam habituris salutem
in salutis largitore! Ad Universorum notitiam
harum serie volumus pervenire. Quod cum nos
receptis Literis Serenissimi Principis Dni Mathiae
Dei Gr. Regis Hung. Bohaem. etc. Introductoriiis
et statutoriis nobis directis summa cum obedientia
recepisse in haec Verba.

Mathias D. G. R. Hung. Bohaem. etc. Fidelibus
Nris Conventui Ecclae de Kolosmonostra salutem
et Gratiam! Cum Nos oppidum nostrum Radna
vocatam in partibus Trannicis in contigua vicinitate,
Civitatis Nostrae Bistriciensis habitum, simul cum
Magna-Valle et omnibus eius pertinentiis Radna-
Völgye vocatis, eidem Civitati Nrae vigore aliarum Li-
terarum Nostrarum exinde confectarum in ppetuum
annexerimus et incorporaverimus, velimusque cives
ipsius Civitatis Nrae in Dominium ejusdem oppidi
et cunctarum ejus pertinentiarum p. Nrum et Ve-
strum homines legitime facere introduci. Fidelitati
igit. Vestrae harum serie firmiter praecipientes man-
damus, quatenus vestrum mittatis hominem pro
Testimonio fide dignum, quo praesente de Keresztur*)
aut Stephanus Cserényi de Balásfalva**) sive
Andreas Porkoláb de Kis-Budák***) aliis ab-
sentibus homo Noster ad faciem pfati oppidi Radna,
vicinis et cometaneis ejusdem Universis inibi legi-
time convocatis, et psentibus acceden. introducatur

Memoratos Cives dictae Civitatis Nrae Bistriciensis
in Dominium ejusdem, statuatque idem oppidum
simul cum dicta Valle et omnibus suis ptinentiis
eisdem Civibus pmisssae Nrae Incorporationis titulo
ppetuo possiden: si non fuerit contradictum. Contra-
dictores vero si qui fuerint, evocet eosdem ctra
annotatos Cives ipsius Civitatis Nrae, Nram perso-
nalem in psentiam ad terminum competentem, ratio-
nem contradictionis eorum reddituros; et post haec
huiusmodi Introductionis et Statutionis seriem, cum
ctradictores et Evocatores si qui fuerint, vicinorum-
que et cometaneorum, qui pmisssae Statutioni intere-
runt nominibus, terminoque assignato eidem Nrae
personali psentiae fideliter rescribatis. Datum Bu-
dae feria VI. prox. p. fest. assump. B. M. V. Ao.
Dni 1475. Regnorum Nrum Ao. Hung. 18. Bohaem.
vo. 7. —

Unde Nos Mandatis dicti Dni Nri Regis in
omnibus fideliter obedire cupientes, ut tenemur,
una cum pfato Johanne de Keresztur homine ejus-
dem Nostrum hominem vidit. Religiosum Virum
Frt. Ladislaum Sacerdotem unum ex nobis ad, pmisssa
peragenda nostro pro Testimonio fidedignum duximus
destinandum, qui tandem exinde ad nos reversi
Nobis uniformiter retulerunt isto modo: quod ipsi
in festo undecim millium Virginum proxime prae-
terito ad faciem pfati oppidi Radna Vicinis et Co-
metaneis ejusdem vidit Demetrio Magno (Nagy)
in persona Nicolai Erdélyi de Somkerék, Georgii
Vajda de Felső Megese in persona Stephani Er-
délyi de dicta Somkerék et Lazaro Kenezio in
psona Nicolai Farkas de Hariinna psentibus acces-
sissent introduxissentque memoratos Cives dictae
Civitatis Bistriciensis in Dominium ejusdem sta-
tuissentque idem oppidum simul cum dictis Valle
et omnibus suis pertin. eisdem Civibus pmisssae
Vrae incorporationis titulo ppetuo possiden. —
In cuius facie legitimis et sufficientibus diebus
moram ptraxissent, nullo contradictore penitus ap-
parente. — In cujus rei Memoriam, firmitatemque
ppetuam psentes Literas Nras Privilegiales penden-
tis et authentici Sigilli Nri munimine roboratas
duximus concedendas. Datum Sextodecimo die In-
troductionis et Statutionis praedictarum. Anno Dni
supradicto.

Originale asservatur in Archivo Bistriciensis
Teste Edero in Notis ad Felmer pag. 230. — Copia
vo sub Nro Aulico 523 1761. Rmy.

*) Sajo Keresztur Cottus Doboka.

**) Balásfalva Cottus Doboka.

***) Kis-Budák Cottus Doboka.

ECLOGA IV.

Авторъ на оа градъс дн ромънеште, авнд
де кздет, пзмаі кнд ле ар да ла лзмнъ се о
градъкъ дн просъ. Челелатъ днкъ, каре врмеазъ,
снт ретасе неденліиге. De znde mi editorъ
ліисрїле ле ва дпсетна къ пзте аѣ днпре парентес.

ECLOGA V.

Seau Daphnis.

MENALCA, MOPSU.

MN. Пентръче, ізвіге Монсе,
Фінд пої взи амндой,
Еѣ се кжт віерсрї дн гъръ,
Ші тз се кждї дн чїиної;
Дакъ акъм ам мезът
Сзнт ачешті замї рѣсфъцацї,
Локзі фъкът спре кжтат,
Къ алзи аместекацї?

MP. Ештї маї маре, порвчеште,
Лзкръл е потрївїт фїрїї,
Саѣ сзнт змвръ че се мзтъ,
Дзпъ кжт сволъ зефїрїї,
Саѣ дн ачаст' пенштеръ,
Bezї кжт е дѣтнодовїгъ,
Къ кзрпен, відъ де віе
Маї де тот аконерїгъ.

MN. Амїнта е пзмаї сїнгър,
Преа пзцїн сзпзі де міне,
Къ ар пзгѣ оаре кжт
А де мзъсра къ тіне.

MP. Преа мзлзт жздечі десуре міне;
Амїнта есте дн старе,
Ші пре черескъл Аполло
Съл джвїнгъ ла кжтаре.

MN. Кжтгъ, Монсе, маї днтжїѣ,
Саѣ Амарїлеї ізвіре,
Саѣ лавда лзі Алкон,
Саѣ алзі Кодрз прїчїре.
Кжтгъ, Монсе, пзл' атзпчї
Паште Тїгір канреле.

MP. . . . . 1)
Ба маї віне алтеле.
Карен скоарца фагълзі
Дзълззі леам дпсетнат,
Каре кжт къ флзїера,
Кжд дн гъръ леам кжтат,

Съ ле кжт акъм де поѣ.

Амїнта деакъ се дїне,
Къї вьрват дндесглат,
Еасъ ла кжтат къ міне

MN. Кжт е салча фър' де род
Де оліва чеа зптоасъ,
Кжт е пардъл маї пзцїн
Декжт роса чеа фрзтоасъ;
Атжта е маї де жос,

Дзпъ кжт ам жздекат,
Амїнта, де кжт ештї тз,
Ла флзер шї ла кжтат.

MP. Джчетеазъ де ачестеа.
Bezї, ам днтрат дн кіліе,
Знде Дафнїс заче сгїнс
Де о тоарте грозъвіе.
Знде Німфеле амар
Варсъ лаврентї кълдїшоаре;
Мъртзрїї л'ачаста сжтешї
Вої, алзи шї рїзноаре.
Стрїгжнд прзкжл къртъ сїне,

Дзлча сїнзлзі поваръ,
Маїка, къртъ чер шї стеле
Стрїга ворбе де окаръ.
Днтр' ачеле зіле нїме
Бої сьтсдї нз іаѣ тжнат,
Дафнї, дн пзсторїї поштрї
Ла речї рїзрї спре-адънат.
Нечї о вігъ 'нтр'есте зіле
Кжтпзрїле п'а кълкат,
Тоате трїсте пентръ тіне,
Нече апъ п'аѣ гзстат.

Чел маї мзлзт, пре тіне делї
Фър' де кжтпзт те жълеск,
Мзпцїї, деалзрї шї пздрї
Ачаста мъртзрїсеск.

Дафнїс ел неа джвздат,
Ачееа гроаснїкъ феаръ,
Тїгрїї кжт сьї домолїт
Шї сьї джжзгъм ла каръ.

Ел днтжїѣ неа джвздат,
Пентръ Бах кжт съ жзкъм,
Къ фої мої неа джвздат
Льчїле съ 'пѣмзръм,
Кжт е віда ла копачї,

Кжт сзнт стрзгзрїї ла віде,
Кжт сзнт тазрїї ла чзрдъ,
Ла кжтн граселе холдїге:
Тз ештї слава ла ал тзї;
Декжд фатъла теа рьпїт,

Ші Аполло ші Палес

Кажива пілаѣ пѣрѣсѣт.

Грѣѣ кѣрат де сѣтѣнѣт,

Нѣтаѣ негѣнѣ не врѣште,

Чеапа чоареѣ ші овѣс

Каживѣрѣле стѣнѣнѣште;

Ънде врѣнѣтеѣ піоле,

Ънде ѣфлорѣя пѣрѣдѣшорѣ,

Акѣт врѣстѣре ші Скаѣѣ

Се дѣлѣцѣ пѣп' ла порѣ

Траѣцѣѣ зѣвре пре ѣсвоарѣ,

Арѣнкаѣѣ пре пѣтѣнѣт флорѣ,

Ачѣстеѣ Даѣнѣс поѣтеште,

Де арѣворѣ піросѣторѣ.

Фачѣцѣѣ гроѣнѣ, пѣсторѣшѣ.

Ші пѣнѣтрѣ дѣнѣре а мѣнѣте.

Пѣнѣцѣѣ пѣатрѣ пре торѣтѣжѣт,

Ші скрѣцѣѣ еѣте кѣвѣнѣте:

Даѣнѣс еѣ свѣт дѣ пѣдѣрѣ

Кѣпосѣкѣт пѣпѣ ла стѣле,

А оѣлор фрѣтѣшѣле

Пѣсторѣѣ маѣ фрѣтѣс ка еле.

MN. Ка Сомѣла ла оегенѣт,

Ка апа ла чел сѣтѣс.

Аша дѣле не ѣв поѣт

Кѣпѣтекѣла тѣѣ чел фрѣтѣс.

Нѣ ештѣ нѣтаѣ ла кѣпѣтѣт,

Чѣ ештѣ ші ла флѣреѣла

Ка даѣнѣла асѣменеѣ;

Вѣѣ ѣтѣтѣла дѣпѣ ел.

Воѣѣ кѣжѣта ші еѣ кѣт шѣтѣѣ,

Фѣе вар пѣпѣтрѣвѣт,

Пре Даѣнѣс воѣѣ лѣзда,

Кѣтѣтѣ пре поѣ неѣ ѣвѣт.

(Ва зѣта.)

ДЕЛА РЕВНІЗНЕА Ф. Р.

Сѣвѣскрѣса дѣшѣ лѣасѣ воѣе дѣнѣ дѣ Опѣтѣврѣ а рефлѣкта не опорѣтѣлѣ пѣвлѣкѣ рѣтѣнѣскѣ, кѣтѣкѣ Брошѣра Рѣвнѣзнѣеѣ кѣ комѣнѣтѣлѣ еѣ а ештѣ де сѣвтѣ тѣпарѣѣ ші се дѣнѣтѣрѣнѣште кѣ 1 ф. т. к. не ла дѣрѣторѣѣ прѣнѣтѣрѣнѣцѣѣ, — акѣт маѣ адаѣцѣемѣ, кѣ дѣ скѣртѣ се ворѣ пѣвлѣка пѣшѣле тѣтѣврѣѣ DD. прѣнѣтѣрѣнѣцѣѣ дѣмпрѣзѣнѣ кѣ пѣтѣрѣлѣ есѣт-пѣларѣлорѣѣ прѣнѣтѣрѣте ші прѣцѣлѣ трѣмѣсѣѣ не сокѣтѣла фондѣлѣѣ; дѣсѣ

Пѣнѣтрѣка сѣ ѣіе віне дѣнѣформѣтѣ оп. пѣвлѣкѣ рѣтѣнѣскѣ десѣпре мѣнѣреѣа вѣнѣтѣлѣѣ врѣнѣтѣрѣѣ ачѣштѣа не конѣгенѣнѣ асѣтѣдѣтѣ а чѣта аѣчѣ пѣтѣмаѣ Пѣнѣтѣл. III, алѣ десѣватѣрѣлорѣѣ адѣнѣнѣцѣѣѣ ѣнѣерѣре дѣн 9/21. Оуп. 1853, карѣ свѣпѣ аша:

„III. Сѣѣ прѣсѣнтѣѣ врѣнѣтѣрѣ Рѣвнѣзнѣеѣ кѣ сокѣтелѣе ші акѣтелѣ ачѣстеѣа. Maria Nikolaѣ дѣмпрѣзѣнѣ кѣ дѣнѣре сѣѣ Іакѣвѣ Мѣрѣшѣанѣ. кѣ а кѣрѣѣ спѣсе сѣ ші тѣнѣрѣтѣѣ пѣтѣта врѣнѣтѣрѣ, конѣжѣнѣцѣѣѣ вѣнѣтѣлѣѣ врѣнѣтѣрѣѣ кѣратѣ дѣ фѣлѣосѣлѣ фондѣлѣѣ кѣ конѣдѣцѣіѣне, ка вѣнѣтѣлѣѣ еѣ сѣ конѣсѣтѣе о рѣврѣкѣ деосѣвѣтѣѣ дѣ сокѣтѣла фондѣлѣѣ, ші дѣн ѣнѣтерѣсѣле аѣвалѣ алѣ ачѣстеѣѣ рѣврѣче сѣ се тѣнѣрѣскѣѣ кѣрѣцѣѣ еѣтѣне рѣтѣнѣштѣѣ фѣлѣосѣтѣре еарѣнѣ дѣ фавѣореѣ рѣврѣчеѣѣ ачѣсѣтѣа, пѣпѣ кѣндѣ се ва дѣнѣпѣнѣца зѣндеѣа врѣнѣнѣѣ фондѣ де ажѣнѣсѣ пѣнѣтрѣ тѣнѣрѣреѣа еѣтѣнѣ а кѣрѣцѣлорѣѣ рѣтѣнѣштѣѣ фѣлѣосѣтѣре, кѣндѣ апоѣѣ капѣтарѣлѣѣ рѣврѣчеѣѣ дѣнѣрегѣѣ кѣ дѣнѣтерѣсе кѣ тотѣѣ ва рѣтѣнѣѣ прѣпѣрѣтѣте де-спѣнѣверѣѣ а Рѣвнѣзнѣеѣ, фѣрѣ осѣвѣре конѣсѣіѣнарѣѣ.

Adnaunda прѣмѣѣ ачѣсѣтѣѣ обѣлатѣѣ дѣнѣтѣкта кѣ тѣлѣцѣмѣтѣѣ.“

Не сѣѣпѣтѣѣ а маѣ мѣтѣва ѣнѣерѣсѣа дѣтѣрѣѣдо-шѣре а ачѣстеѣѣ врѣнѣтѣре, фѣрѣ де карѣ вѣвлѣотѣка зѣнѣѣ віне сѣнѣцѣіѣторѣѣѣ рѣтѣнѣ деѣсѣнтѣсѣѣ.

Тотѣѣ че амѣѣ маѣ вѣреѣ а адаѣце е кѣнѣрѣнѣсѣлѣѣ врѣнѣтѣрѣлорѣѣ, дѣнѣтѣре карѣ чеѣ дѣн тѣѣѣ кѣнѣрѣнѣде дѣдѣкѣчѣнеѣ еѣ: сокѣтѣла фондѣлѣѣ Р. an. I ші II дѣпѣ лѣкалѣтѣѣѣ, ші чеѣ сѣтарѣе, кѣ спѣдѣіѣкарѣеѣ, орѣелѣнѣлорѣѣ ажѣтѣте; елѣкарѣеѣ, аѣнѣіѣстрѣреѣа фондѣлѣѣ. Інѣвѣнѣтарѣлѣѣ Рѣвнѣзнѣеѣ ѣнѣ еѣнѣте; вѣвлѣотѣка Рѣвнѣзнѣеѣ; Патрѣнѣѣ ші патрѣнѣеле, зѣлѣсѣіѣ стѣрѣвѣіѣторѣѣ аѣ Рѣвнѣзнѣеѣ, Колѣктѣнтѣле, Мѣмѣврѣѣ тоѣѣ кѣ мѣнѣтѣлѣѣ сѣѣ. Акѣтелѣ Рѣвнѣ. зрѣреѣа ші прѣгрѣсѣлѣѣ еѣ. Ес. Са вар. Соѣіа де Боѣлѣгѣмѣтѣ кѣтѣрѣ М. N.; прѣтоколѣле адѣнаѣнѣцѣлорѣѣ ѣнѣерѣре, Стѣтѣѣтеле кѣ дѣнѣтѣрѣреѣа лорѣѣ. Інѣстрѣкѣцѣіѣнѣле комѣтет. фѣіѣале, ш. а, Сер. Са пр. Карѣлѣѣ де Шѣвар-ѣнѣбергѣѣ кѣтѣрѣ Рѣвнѣзнѣеѣ. Прѣвоѣкарѣеѣ Епѣскѣпѣ-лорѣѣ, а патрѣнѣелорѣѣ ші рѣспѣнѣсѣле лорѣѣ шѣл.

Кѣнѣрѣнѣсѣлѣѣ пѣр. II. дѣ алѣтѣ Нѣшѣрѣѣ.

Брашѣвѣ, 27. Іанѣварѣѣ 1854.

Maria Nikolaѣ, m. p.